

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Idem continuatur argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

posuit. Ad proposita dubia Zacharias septem & viginti capitibus respondit, quæ ex Abbatis Dionysii collectione deprompsit; & in quibus Apostolorum Canones, Ancyranos, Neocæsarienses, Antiochenos, Chalcedonenses, Africanos allegat, & Pontificum Siricii, Innocentii, Leonis, & Gelasii decreta. Collectionem hanc Carolo magno misit Adrianus I. illumque admonuit, ne unquam ab hac lege discederet, sed Statuta illa omnia servaret: quod quidem sua edens Capitularia per egit Carolus.

Adriani Papæ Capitula ad Carolum magnum missa inquirunt. *Ut laici contemptores Canonum excommunicentur; clerici vero honore priventur.* Canone vero 90. ita decernunt: *Item generali Decreto constituimus, ut execrandum anathema, & velut prævaricator cotholicæ fidei apud Deum reus existat, cuicumque Regum vel Potentum deinceps canonicam censuram in quocumque crediderit, vel permiserit violandam.*

Denique postremum generale Concilium, Tridentinum scilicet, antiquos omnes Canones renovat, qui ad Clericorum vitam pertinent, & honestatem, illosque sequendos decernit. Hinc ergo morum regula est sumenda, non a recentibus Casuistis, qui tantam in distributione redituum, in beneficiorum numero, eorumque officiis docent licentiam.

C A P U T III.

Idem continuatur Argumentum.

Hoc sane pacto per sacros Canones Ecclesia regebatur, quorum executionem Episcopi zelabant,

labant, nec pro animarum regimine Casuisti
alios confulebant.

Caroli Calvi tempore Clerici plerique a propriis Episcopis damnati, quia contra Canones minas secum habuissent, Metropolitanis suis scilicet Romam petierunt, & citationes a Pontifice obtinuerunt aduersus Episcopos suos, aut eorum Vicarios. Galliae Episcopi novitati huic obstiterunt, eorumque nomine Carolus Joanni VIII longam dedit epistolam eorundem querelis confertam. In hac post expositam veterem disciplinam Canonibus firmatam, haec verba subiicit. *Hæc igitur servemus nostris temporibus tantum gratius, quanto & Ecclesiae & imperio erit capere; & servando quæ legaliter ac regulariter gesta sunt, rata esse faciamus quæ legaliter ac regulariter gesserimus.*

Adeo olim Pontifices Canonum observantiam zelabant, ut in Sancti Joannis Chryostomi contra canones damnati negotio Innocentius I. memoranda hæc verba protulerit: *Nam longe præstiterit vel ea condemnare, Fratres, carissimi, quam recte facta sunt, quam ea robur velle sortiri, quod aduersus Canones gesta sunt.*

Zosimus Papa in sua ad Arelatensem & Vienneensem Episcopos epistola ita loquitur: *Apud nos inconuulsis radicibus vivit antiquitas, cui statuta Patrum sanxere reverentiam.* Et in epistola ad Africae, Galliae, Hispaniaeque Episcopos inquit: *Cum aduersus Patrum statuta venit, non tantum illorum prudentiae atque sententiae, quæ in ævum victura sanxerunt, sed ipsi quodammodo*

dei & catholicæ disciplinæ irrogatur injuria. Quid enim tam sanctum ac venerabile est, quam penitus non exorbitare ab itinere Majorum, quorum Canonica Instituta velut quædam fundamenta sunt ferendis fidei jacta ponderibus?

Magnus Pontifex Leo de Nicæni Concilii decretis loquens, quæ ad Patriarcharum distinctionem & ordinem pertinent, ait: *Nulla possunt probabilitate convelli, nulla novitate mutari. In quo opere fideliter exequendo necesse est me perseverantem exhibere famulatum, quoniam dispensatio mihi credita est, & ad meum tendit reatum, si paternarum regulæ sanctionum me, quod absit, connivente, violentur.* Eadem reperit in epistola ad Chalcedonensis Concilii Patres; seque exatum semper ac fidelem catholicæ Fidei, & paternarum Traditionum custodem futurum promittit.

Hilarius ejus successor cum Auxanio Cemeli Episcopo nonnulla concessisset quæ Ingenuo Ebrodunensi Metropolitano oberant, apud eundem Hilarium hic conquestus est, qui tribus Galliæ Episcopis negotii hujusce cognitionem mandavit. En Pontificæ epistolæ verba: *Ita vestræ caritati cognitionem adnexæ querimonie deligimus, ut nihil adversum venerandos Canones valeat, quidquid obreptum nobis esse constiterit. Nolumus namque Ecclesiarum privilegia, quæ semper sunt servanda, confundi, quia per hoc non minus in sanctarum Traditionum delinquitur sanctiones, quam in injuriam ipsius Domini profilitur.*

Gela-

Gelasius Papa Romanam Sedem Canonum præcipue custodem esse testatur: *Cum nobis inquit, contra salutarium reverentiam regularum cupiamus temere nihil licere.* Idem quoque in epistola ad Dardaniæ Episcopos affirmat; *Confidimus quod nullus veraciter Christianus ignorat uniuscujusque Synodi constitutum, quod universalis Ecclesiæ probavit assensus, nullam magis exequi Sedem præ cæteris oportere, quam primam, quæ unamquamque Synodum & sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit.*

Symmachus Pontifex ad Aeonium Arelatensem Episcopum scribens idem asserit: *Dum ad Trinitatis instar, cui una est atque individua potestas, unum sit per diversos Antistites sacerdotium, quomodo priorum statuta convenit violari? Huc accedit, quod si hæc eveniat sententiarum varietas, ad ipsam sacrosanctam credimus Religionem pertinere, cujus omnis potestas infringitur, nisi universa, quæ a Domini sacerdotibus semel statuantur, perpetua sunt.* Ait summos Pontifices, & Canones violari permitterent, a Deo acceptam pro Ecclesiæ regimine auctoritatem pessumdatores. Non adeo tamen stricte hoc est intelligendum, ut numquam iis liceat ab jam editis Canonibus recedere; temporum enim & personarum mutatio exigit, ut mitius aliquando interpretentur, aut ab eisdem dispensatio fiat. Neque in dubium est revocandum, summum Pontificem, cui Canonum executio præcipue commissa est, posse quandoque ab iis dispensare; verum oportet ut id pro Ecclesiæ bono fiat, pro animarum salu-

salute, & ex convenienti ratione, cum non in destructionem, sed in Sponsæ suæ ædificationem auctoritas sit illi a Christo tradita. Id sibi esse faciendum Leo IV. ita significat: *Ideo permittente Domino Pastores hominum sumus effecti, ut quod Patres nostri sive in sanctis Canonibus, sive in mundanis affixere legibus, excedere minime debeamus.* Contra eorum quippe saluberrima agemus instituta, si quod ipsi divino instituerunt consilio, intactum non conservamus. (Can. quod vero. 23. d. 2.) Apud Yvonem Carnotensem (Part. 4. & Ep. 6.) & apud Gratianum fragmenta habemus professionis fidei, quam in consecratione sua Pontifices olim præstabant, in qua Prædecessorum suorum Statuta, & antiquos Canones promittebant servaturos.

Casuistæ, quos insectamur, sacrorum Canonum jugum excutiendi miram invenere rationem, dum ajunt abolitos jam illos esse, & in desuetudinem abiisse, Ecclesiamque nunc novam sequi disciplinam; hocque jaçant axioma, *Per desuetudinem Leges abrogari.* Hinc ecclesiasticæ corruptioni lata aperitur via, & morum licentiæ. Quamobrem diligenter mihi hæc quæstio est examinanda.

Observandum est primo inter ecclesiasticas Leges, pure cæremoniales nonnullas esse, & alias mere positivas, quæ Fidelium mores moderantur. Hæ pariter bifariam partiuntur; aut enim novam obligationem inducunt, aut id solum præcipiunt, quod naturalis juris est & divini. Cæremoniales leges profecto mutari possunt, & mutata

tatæ sunt; defuetudo abolere illas potest, & juxta sanctum Augustinum (*Epi. ad Jan.*) servari illas decet, quæ in singulis vigent Ecclesiis. At Leges, quas prisca Concilia sanxerunt, quæ illa præcipiunt, quæ divini aut naturalis sunt juris, aut Evangelii principiis sunt convenientia, defuetudine, vel contrariis moribus aboleri nullo modo possunt; tunc siquidem mos pravus, antiqua corruptio juxta Sanctos Patres censendus est. Porro hujusmodi Leges, talesque Canones antiqua sanxere Concilia, quæ Fidelium mores correxerunt. Hos sanctus Leo (*Epi. 89.*) ejusque successores Pontifices appellant *Canones spiritu Dei conditos, & totius Orbis reverentia consecratos.* Novissimum Tridentinum Concilium perspicue ait, se veterum Conciliorum canones de vita & honestate clericorum renovare, & variis in Sessionibus iisdem se inhærere dicit. Non sane hi Episcopi putabant Canones defuetudine aboleri: hanc defuetudinem Ecclesiæ malam existimabant; cui malo haud aptius remedium allaturos se putabant, quam statutas tam sancte regulas ad robur pristinum revocare. Optat jugiter Ecclesia veterem denuo statuere disciplinam, quæ fideles a peccatis coercebat, & rigido pœnarum fræno a gravioribus retrahebat delictis.

Malam consuetudinem in medium afferre non oportet, cum hæc legi divinæ adversantem ætignem excusare non possit. Præstat imo interdum consuetudinem licet passim ab Ecclesia servatam relinquere, ut veterem morem iterum amplectamur. Exempli gratia: Quadragesimæ die-

diebus olim fideles semel tantum cibum sumebant, idque fiebat vespere. Tempore Sancti Thomæ tribus post meridiem horis cibus sumebatur. Bellarminus aperte ait, posse quemlibet, si velit, laudabiliter antiquum, servare jejunium.

Consuetudinem fugiamus, ait Clemens Alexandrinus, (*Orat. advers. gentes*) veluti difficilem scopulum, aut periculosam charibdim, aut fallacem sirenem: hæc hominem suffocat, a veritate illum avertit, a via abducit: hæc laqueus, hæc abyssus est. Malus est ventus consuetudo, inquit Sanctus Cyprianus: veritati & rationi hæc debet cedere, quibus est postponenda: peccatum consuetudo auget, & sine veritate antiquus est error.

Suessionense tertium Concilium ait: *Mala consuetudo, quæ non minus quam perniciose corruptela vitanda est, nisi citius radicitus evellatur, in privilegium juris ab improbis assumitur, & incipiunt prævaricationes & varicæ præsumptiones celerrime non compressæ pro legibus venerari.*

CAPUT IV.

Ejusdem Argumenti Continuatio.

Si in temporali regno, quod mutationi subjacet, adversus fundamentales leges malæ nequeunt præscribere consuetudines, quamvis legum violatio passim dominari videatur; quomodo in Ecclesia, in qua nullæ sunt vicissitudines, Christianorum cupiditas, malitia, & impænitentia pro eorum correctione edita Statuta poterunt abolere? Hæc contemni jugiter Ecclesia dolet, & de

Godeau Theol. Mor. Pars I.

F filiis